

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія юридично-соціальних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи правознавства

освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій
(назва освітньо-професійна програма)

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 193 Геодезія та землеустрій
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

відділення земельно-правове
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни Основи правознавства, розроблено на основі освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 26 квітня 2023 року № 10.

Розробники: Гулюк Сергій Іванович, викладач юридичних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії юридично-соціальних дисциплін

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії юридично-соціальних дисциплін
«29» серпня 2025 року Ольга ЧОРНОБРИВА
(ініціали) (ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1
«29» серпня 2025 року Голова Людмила БАЛДИЧ
(ініціали) (ініціали та прізвище)

©Гулюк С.І., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо- професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-
Мова викладання	Українська
Форма контролю	залік, іспит
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	5
Аудиторні години:	42
Лекційні заняття	28 год.
Практичні заняття	14 год.
Самостійна робота	48 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. 2,0 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи правознавства» є розуміння здобувачами освіти Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування високого рівня правової освіти та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти в практичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані здобувачами освіти під час вивчення дисциплін «Громадянська освіта», «Історія України», «Безпека життєдіяльності», «Основи екології».

Супутні та наступні навчальні дисципліни – «Соціологія», «Основи філософських знань», «Основи економічної теорії», «Основи охорони праці», «Фінансове право».

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів освіти з основами теорії держави і права і на цій основі сформувати їхнє уявлення про державно-правові реалії України;
- поглибити знання здобувачів освіти про виникнення, типи та форми держави, історію розвитку української державності, сучасну українську державу та її органи;
- поглиблення знання здобувачів освіти про соціальні норми, сформувати системне уявлення про правові норми, галузі права, правовідносини, правопорядок, правопорушення та юридичну відповідальність;
- сформувати поняття про способи підтримання правопорядку, механізми захисту прав і свобод громадян;
- виховувати переконаність у необхідності дотримання правових норм, непримиренності до протиправної поведінки;
- виробити вміння аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою;
- формувати навички діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях;
- сформувати вміння використовувати набуті знання у практичному житті.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти **повинні знати:**

- правові поняття та терміни;
- структуру права і законодавства;
- підстави виникнення, зміни та припинення правових відносин;
- поняття і ознаки правосвідомості та правової культури, правової поведінки та юридичної відповідальності;
- джерела чинного законодавства України;
- правила підготовки та застосування нормативно-правових актів в Україні;
- основи конституційного права України;
- органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні та порядок їх формування;
- судові, правоохоронні та правозахисні органи України;
- загальні положення основних галузей права України;

вміти:

- здійснювати правовий аналіз конкретних суспільних відносин та самостійно класифікувати їх відповідно до конкретної галузі права;
- володіти правовими поняттями і термінами та використовувати їх;
- орієнтуватися в сучасному правовому полі;
- правильно користуватися спеціальною літературою з різних галузей права України;
- застосовувати у практичній діяльності та повсякденному житті норми чинного законодавства;
- використовувати правові процедури захисту прав і свобод людини у судових та інших державних органах України;
- складати документи правового характеру;
- грамотно оцінювати юридичні факти, аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства і виробляти власну життєву позицію.

Сформовані компетентності та очікувані результати навчання:

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення, та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (СК):

СК5. Здатність володіти сукупністю знань з правового регулювання земельних відносин, вміти аналізувати нормативно-правові акти, що регламентує процес володіння, використання та розпорядження землею фізичними та юридичними особами.

Програмні результати навчання (РН):

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН3. Будувати взаємозв'язки між знаннями та досвідом, елементами природничих, юридичних, економічних освітніх компонент і способами їх практичного використання в професійній діяльності.

РН4. Вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово та іноземною мовою в обсязі, необхідному для забезпечення професійної діяльності.

РН5. Вміти приймати рішення в професійній галузі, обмінюватися інформацією, ідеями та напрацюваннями з представниками інших професійних груп на рівні органів місцевого самоврядування, державної влади тощо.

РН6. Приймати проєктні рішення в різних умовах на основі пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

РН10. Використовувати нормативно-правові акти для здійснення професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Походження, виникнення держави і права. Історичні типи держави. Поняття і сутність держави. Характеристика функцій держави, поняття механізму та апарату держави. Держава в політичній системі суспільства. Функції держави. Конституційні основи формування правової держави в Україні. Поняття громадянського суспільства і його співвідношення з правовою державою.

Ознаки та призначення права, система права, джерела (форми) та структура права. Норми права. Поняття та структура правових відносин. Правопорушення та юридична відповідальність. Роль держави і громадськості в запобіганні правопорушень. Поняття і види правосвідомості і правової культури.

2. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Конституційне право – провідна галузь права України. Конституція України як Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина, громадянство в Україні. Виборча система України. Верховна Рада України – вищий орган законодавчої влади, її функції. Президент України – глава держави, його повноваження. Кабінет Міністрів України та інші органи виконавчої влади. Місцеве самоврядування в Україні. Виборче право та виборча система.

3. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Поняття цивільного права і цивільних правовідносин. Цивільне законодавство. Фізичні та юридичні особи як учасники цивільних правовідносин. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність. Правочини. Представництво. Правове регулювання власності в Україні. Право інтелектуальної власності. Право на захист цивільних прав та інтересів. Правова давність. Основи спадкового права. Поняття спадкування за законом та заповітом. Порядок прийняття спадку.

Зобов'язальне право. Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення і припинення. Договір як основна підстава виникнення зобов'язань, способи забезпечення виконання зобов'язань.

Практичне заняття

Порядок укладення правочинів. Розв'язування задач із цивільно-правової відповідальності. Виконання тестових завдань із теми.

4. ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ПРАВА

Поняття та принципи сімейного права. Шлюб і сім'я. Порядок укладення шлюбу, шлюбний договір. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Порядок припинення шлюбу. Права та обов'язки батьків і дітей. Опіка і піклування, усиновлення, патронат. Акти цивільного стану.

Розв'язування задач, логічних завдань за умовами і порядком укладення шлюбу, укладення шлюбного договору, особистих майнових і немайнових прав та обов'язків подружжя, батьків та дітей.

5. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Поняття та джерела адміністративного права. Поняття та склад адміністративних правопорушень. Адміністративна відповідальність, види адміністративних стягнень та порядок їх застосування.

Органи виконавчої влади, їх система. Державні службовці. Правовий статус та класифікація. Форми і методи державного управління. Поняття і класифікація актів управління.

Практичне заняття

6. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Поняття, джерела трудового права. Трудові правовідносини. Колективний договір. Трудовий договір, його сторони, зміст. Форми і строки договору. Порядок прийняття на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Трудовий стаж і його види. Трудова книжка працівника. Порядок припинення трудового договору за ініціативи працівника та власника або уповноваженого ним органу.

Робочий час: поняття, тривалість, види. Час відпочинку, види відпусток, порядок надання відпусток.

Трудова дисципліна: методи забезпечення, види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Трудові спори, порядок розгляду.

Поняття права соціального захисту та соціального забезпечення. Пенсійне забезпечення в Україні. Державна соціальна підтримка сім'ї, материнства, дитинства, інших категорій громадян.

Практичне заняття

Розв'язування ситуаційних завдань щодо порядку укладення трудового та колективного договору, порядку звільнення з роботи за ініціативою працівника, власника підприємства, види матеріальної відповідальності. Порядок вирішення трудових спорів.

7. ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

Основні засади здійснення господарської діяльності в Україні. Суб'єкти господарювання. Підприємництво в Україні. Поняття, суб'єкти підприємництва. Майнова основа господарювання. Господарські зобов'язання: поняття, підстави виникнення, порядок виконання. Поняття, функції, види господарських договорів. Поняття та особливості господарсько-правової відповідальності.

Семинарське заняття

8. ОСНОВИ АГРАРНОГО ПРАВА

Поняття, види, зміст аграрних правовідносин. Характеристика об'єктів та суб'єктів аграрного права. Правове становище аграрних підприємств кооперативного типу, фермерського господарства, особистого селянського господарства, державних сільськогосподарських підприємств.

9. ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

Поняття та джерела земельного права України. Право власності на землю. Право землекористування. Права та обов'язки землекористувачів. Оренда землі. Відповідальність за порушення земельного законодавства. Вирішення земельних спорів. Контроль за використанням і охороною земель.

Поняття екологічного права. Екологічні права та обов'язки громадян України. Правове регулювання використання природних ресурсів. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні. Природно-заповідний фонд України. Правова охорона атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу. Види відповідальності за екологічні правопорушення.

Семінарське заняття

10. ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Фінансова діяльність та фінансове право України. Бюджет і бюджетна система. Система оподаткування. Законодавство України про банки і банківську діяльність. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.

Практичне заняття

11. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Злочин, поняття та ознаки, види, склад, співучасть у злочині. Кримінальна відповідальність. Кримінальне покарання-поняття види та підстави застосування. Обставини, що виключають злочинність діяння.

Практичне заняття

Розв'язування завдань із визначення ознак, видів злочинів; підстав кримінальної відповідальності; видів кримінальних покарань.

12. ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття і система правоохоронних органів. Органи прокуратури в Україні. Завдання і функції поліції. Служба безпеки України, нотаріат, адвокатура, судова система та органи юстиції.

Практичне заняття

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	с	с. р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Основи теорії держави і права	8	2	-	-	6
Тема 2. Основи конституційного права	6	2	-	-	4
Тема 3. Основи цивільного права	10	2	2	-	6
Тема 4. Основи сімейного права	8	2	2	-	4
Тема 5. Основи спадкового права	2	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	34	10	4	-	20
Змістовий модуль 2					
Тема 6. Основи адміністративного права	8	2	2	-	4
Тема 7. Основи трудового права та правові основи соціального захисту населення	8	2	2	-	4
Тема 8. Основи господарського права	6	2	-	-	4
Тема 9. Основи аграрного права	2	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	24	8	4	-	12
Змістовий модуль 3					
Тема 10. Основи земельного та екологічного права	6	2	-	-	4
Тема 11. Основи фінансового права	8	2	2	-	4
Тема 12. Основи кримінального права	10	4	2	-	4
Тема 13. Основи правоохоронної діяльності	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 3	32	10	6	-	16
Усього годин	90	28	14	-	48

5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1				
1			Основи теорії держави і права	8
	1	Лекція 1	Основи теорії держави і права. Ознаки та призначення права, система права. Походження, виникнення держави і права. Історичні типи держави. Поняття і сутність держави.	2
		Самостійне вивчення	<i>Поняття громадянського суспільства і його співвідношення з правовою державою.</i>	6
2			Основи конституційного права	6
	2	Лекція 2	Конституційне право – провідна галузь права України. Конституція України як Основний Закон держави. Характеристика загальних засад конституційного ладу України.	2
		Самостійне вивчення	<i>Конституційно-правовий статус людини і громадянина, громадянство в Україні. Виборча система України.</i>	4
3			Основи цивільного права	10
	3	Лекція 3	Поняття цивільного права і цивільних правовідносин. Цивільне законодавство. Фізичні та юридичні особи як учасники цивільних правовідносин. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність. Правочини. Представництво. Правове регулювання власності в Україні. Право інтелектуальної власності. Право на захист цивільних прав та інтересів. Правова давність. Основи спадкового права. Поняття спадкування за законом та заповітом. Порядок прийняття спадку.	2
		Самостійне вивчення	<i>Зобов'язальне право. Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення і припинення. Договір як основна підстава виникнення зобов'язань, способи забезпечення виконання зобов'язань.</i>	6
	4	Практична робота №1	Договір купівлі-продажу, міни, дарування.	2
4			Основи сімейного права	8
	5	Лекція 4	Поняття та принципи сімейного права. Шлюб і сім'я. Порядок укладення шлюбу, шлюбний договір. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Порядок припинення шлюбу.	2
		Самостійне вивчення	<i>Права та обов'язки батьків і дітей. Опіка і піклування, усиновлення, патронат. Акти цивільного стану.</i>	4
	6	Практична робота №2	Порядок укладення шлюбу. Порядок припинення шлюбу.	2
5			Основи спадкового права	2
	7	Лекція 5	Основи спадкового права. Поняття спадкування за законом та заповітом. Порядок прийняття спадку.	2
Змістовий модуль 2				

6			Основи адміністративного права	8
	8	Лекція 6	Основи адміністративного права. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність.	2
		<i>Самостійне вивчення</i>	<i>Органи виконавчої влади, їх система. Державні службовці. Правовий статус та класифікація.</i>	4
	9	Практична робота №3	Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність.	2
7			Основи трудового права та правові основи соціального захисту населення	8
	10	Лекція 7	Поняття, джерела трудового права. Трудові правовідносини. Колективний договір. Трудовий договір, його сторони, зміст. Форми і строки договору. Порядок прийняття на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Трудовий стаж і його види. Трудова книжка працівника. Порядок припинення трудового договору за ініціативи працівника та власника або уповноваженого ним органу. Робочий час: поняття, тривалість, види. Час відпочинку, види відпусток, порядок надання відпусток.	2
		<i>Самостійне вивчення</i>	<i>Трудова дисципліна: методи забезпечення, види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Трудові спори, порядок розгляду. Поняття права соціального захисту та соціального забезпечення. Пенсійне забезпечення в Україні. Державна матеріальна підтримка сім'ї, материнства, дитинства, інших категорій громадян</i>	4
	11	Практична робота №4	Робочий час: поняття, тривалість, види. Час відпочинку, види відпусток, порядок надання відпусток.	2
8			Основи господарського права	6
	12	Лекція 8	Основні засади здійснення господарської діяльності в Україні. Суб'єкти господарювання. Підприємництво в Україні.	2
		<i>Самостійне вивчення</i>	<i>Поняття, суб'єкти підприємництва.</i>	4
9			Основи аграрного права	2
	13	Лекція 9	Поняття, види, зміст аграрних правовідносин. Характеристика об'єктів та суб'єктів аграрного права. Правове становище аграрних підприємств кооперативного типу, фермерського господарства, особистого селянського господарства, державних сільськогосподарських підприємств.	2
Змістовий модуль 3				
9			Основи земельного та екологічного права	6
	14	Лекція 10	Поняття та джерела земельного права України. Право власності на землю. Право землекористування. Права та обов'язки землекористувачів. Оренда землі.	2
		<i>Самостійне вивчення</i>	<i>Відповідальність за порушення земельного законодавства.</i>	4
10			Основи фінансового права	8

	15	Лекція 11	Фінансова діяльність та фінансове право України. Бюджет і бюджетна система. Система оподаткування. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	2
	16	Практична робота №5	Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	2
		Самостійне вивчення	<i>Законодавство України про банки і банківську діяльність. Довірчі товариства.</i>	4
11			Основи кримінального права	10
	17	Лекція 12	Поняття кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Злочин, поняття та ознаки, види, склад, співучасть у злочині. Кримінальна відповідальність. Кримінальне покарання-поняття види та підстави застосування.	2
	18	Лекція 13	Кримінальна відповідальність. Кримінальне покарання-поняття види та підстави застосування.	2
		Самостійне вивчення	<i>Обставини, що виключають злочинність діяння.</i>	4
	19	Практична робота №6	Злочин, поняття та ознаки, види, склад, співучасть у злочині.	2
12			Основи правоохоронної діяльності	
	20	Лекція 14	Поняття і система правоохоронних органів. Органи прокуратури в Україні. Завдання і функції поліції. Служба безпеки України.	2
	21	Практична робота №7	Завдання і функції правоохоронних органів.	2
		Самостійне вивчення	<i>Основи правозахисної діяльності. Адвокатура. Нотаріат.</i>	4
			Всього	90

6. Індивідуальні завдання

	Тема дисципліни	Вид завдання	Календарні строки і форма контролю
1.	Поняття і походження юриспруденції – науки про державу і право.	Реферат	Протягом семестру
2.	Види юридичних наук.	Презентація	Протягом семестру
3.	Місце теорії держави і права в системі юридичних наук.	Реферат	Протягом семестру
4.	Поняття і визначення типу і видів держави.	Реферат	Протягом семестру
5.	Поняття і структура політичної системи держави.	Реферат	Протягом семестру
6.	Поняття, основні ознаки і визначення правової держави.	Реферат	Протягом семестру
7.	Поняття громадянського суспільства.	Реферат	Протягом семестру
8.	Співвідношення держави і громадянського суспільства.	Реферат	Протягом семестру
9.	Принцип єдності і розподілу державної влади.	Презентація	Протягом семестру
10.	Поняття і види соціальних норм .	Реферат	Протягом семестру
11.	Право і мораль: порівняльна характеристика.	Реферат	Протягом семестру
12.	Види і загальна характеристика нормативних актів.	Реферат	Протягом семестру
13.	Індивідуальні правові акти.	Реферат	Протягом семестру
14.	Систематизація правових актів.	Реферат	Протягом семестру
15.	Загальна характеристика галузей права.	Реферат	Протягом семестру
16.	Поняття та ознаки юридичної відповідальності.	Реферат	Протягом семестру
17.	Громадянство України.	Реферат	Протягом семестру
18.	Особливості місцевих виборів.	Презентація	Протягом семестру
19.	Адміністративно-правові норми, їх особливості.	Реферат	Протягом семестру
20.	Цивільне право України: поняття і система.	Реферат	Протягом семестру
21.	Система та джерела сімейного права.	Реферат	Протягом семестру
22.	Конституційне право на соціальний захист.	Реферат	Протягом семестру
23.	Приватизація земельних ділянок.	Реферат	Протягом семестру
24.	Основні поняття і система кримінального права України.	Реферат	Протягом семестру
25.	Правосуддя в Україні Поняття, основні ознаки та принципи.	Повідомлення	Протягом семестру

7. Перелік питань на залік

1. Історичні типи держави.
2. Поняття і сутність держави. Характеристика функцій держави, поняття механізму та апарату держави.
3. Поняття громадянського суспільства і його співвідношення з правовою державою.
4. Ознаки та призначення права, система права, джерела (форми) та структура права. Норми права.
5. Правопорушення та юридична відповідальність.
6. Характеристика загальних засад конституційного ладу України.
7. Конституційно-правовий статус людини і громадянина, громадянство в Україні.
8. Виборча система України.
9. Поняття цивільного права і цивільних правовідносин.
10. Фізичні та юридичні особи як учасники цивільних правовідносин.
11. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність.
12. Право інтелектуальної власності.
13. Основи спадкового права.
14. Шлюб і сім'я. Порядок укладення шлюбу, шлюбний договір.
15. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя.
16. Майнові права та обов'язки подружжя.
17. Порядок припинення шлюбу.
18. Права та обов'язки батьків і дітей.
19. Опіка і піклування, усиновлення, патронат.
20. Акти цивільного стану.
21. Поняття та джерела адміністративного права.
22. Поняття та склад адміністративних правопорушень.
23. Адміністративна відповідальність, види адміністративних стягнень та порядок їх застосування.
24. Поняття, джерела трудового права.
25. Колективний договір. Трудовий договір, його сторони, зміст. Форми і строки договору.
26. Робочий час: поняття, тривалість, види. Час відпочинку, види відпусток, порядок надання відпусток.
27. Трудова дисципліна: методи забезпечення, види дисциплінарних стягнень.
28. Поняття права соціального захисту та соціального забезпечення.
29. Суб'єкти господарювання. Підприємництво в Україні.
30. Характеристика об'єктів та суб'єктів аграрного права.
31. Поняття та джерела земельного права України.
32. Право власності на землю. Право землекористування. Права та обов'язки землекористувачів.
33. Оренда землі. Відповідальність за порушення земельного законодавства.
34. Екологічні права та обов'язки громадян України.
35. Правове регулювання використання природних ресурсів.
36. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні.
37. Бюджет і бюджетна система.
38. Система оподаткування.
39. Законодавство України про банки і банківську діяльність.
40. Поняття кримінального права.
41. Злочин, поняття та ознаки, види, склад, співучасть у злочині.
42. Кримінальна відповідальність.
43. Поняття і система правоохоронних органів.

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Основи правознавства» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут.

9. Контроль результатів навчання

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- студентські презентації та вступи;
- залік.

Зміст курсу дисципліни «Основи правознавства» поділений на 2 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції та самостійну роботу студентів і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6-9, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) – 10-13.

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться *модульні контрольні роботи (МК)*. До модульної контрольної роботи допускаються студенти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійно.

Рейтингову кількість балів студента формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування або усного опитування.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) студент отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем двох змістових модулів.

Оцінка навчальної успішності студентів здійснюється під час семестрового оцінювання у формі заліку.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в 48-50 балів;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – 45-47 балів;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – 42-44 балів;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – 38-41 балів;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – 34-37 балів;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – 30-33 балів;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – 1-30 бали;

- відсутність відповіді на питання – 0 балів.

8.3. Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль (залік)	Разом, %
%	20	20	20	40	100 %
Мінімум	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50

Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесяти-бальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
97-100	49-50	5	відмінно
93-96	47-48	5	відмінно
90-92	45-46	5	відмінно
85-89	43-44	4	добре
80-84	40,41,42	4	добре
75-79	38,39	4	добре
69-74	35,36,37	3	задовільно
65-68	33-34	3	задовільно
60-64	30,31,32	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Програма навчальної дисципліни
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
7. Питання до модульних контрольних робіт
8. Контрольні тестові завдання до модульних контрольних робіт
9. Питання до заліку
10. Залікові білети

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к. Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Петришин О.В. та ін. Теорія держави і права: підручник / За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН О.В. Петришина; Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”. – Харків : Право, 2014.
3. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / П.М. Рабінович. – Львів : Край, 2008. – 224 с.
4. Татарчук В.І. Теорія держави і права : навч. посіб. для підготовки до іспитів. – Центр учбової літератури – 2016 р. – 184 с.
5. Цвік М.В., Петришин О.В., Авраменко Л.В. та ін. Загальна теорія держави і права : підручник / За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПН України О.В. Петришина. – Харків : Право, 2009. – 400 с.
6. Рудик П.А. Теорія держави: основні теорії, концепції підходи до вивчення : навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Київ : Алерта, 2015. – 288 с.
7. Рудик П.А. Основи теорії держави : навч. посіб.; Нац. ун-т харч. технологій. – Київ : Алерта, 2013. – 206 с.
8. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси науки, культури та освіти : (Конспект лекцій з курсу “Актуальні проблеми теорії держави та права”. – Київ, 2014) [Електронний ресурс] – Режим доступу до консп.: <http://studies.in.ua/aktualni-problemy-teorii-derzhavy-ta-prava-lekcii.html>.
9. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси науки, культури та освіти : (Машков А. Проблеми теорії держави і права, 2015) [Електронний ресурс] – Режим доступу до підруч.: <http://westudents.com.ua/glavy/68654-spvvdnoshennya-navchalno-distsiplni-quotproblemi-teor-derjavi-pravaquot-abo-quotproblemi-teor-pravaquot-z-naukoju-quotteorya-derjavi-pravaquot-quotteorya-pravaquot/html>.
10. Тлумачний словник з теорії держави і права / упоряд. К.Г. Волинка. – Київ : Магістр ХХІ сторіччя, 2006. – 112 с.
11. Дзера О. В. Правознавство. – Київ : 2007. – 848 с.
12. Петришин О.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. та ін. Теорія держави і права / За ред. О.В.Петришина. – Харків : Право, 2015. – 368 с.
13. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник. – 4-те вид., доп. і перероб. – Київ : Алерта, 2014. – 524 с.
14. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. – 3-є вид., змін. й доповн. / М.В.Кравчук (авт.-упоряд.). – Київ : Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2014. – 608 с.
15. Кравчук М.В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. – 3-є вид., змін. й доповн. – Тернопіль : Терно-граф, 2015. – 480 с.
16. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. – 3-є вид., змін. й доповн. / М.В. Кравчук (авт.-упоряд.). – Київ : Всеукраїнська асоціація видавців “Правова єдність”, 2014. – 608 с.
17. Каткова Т.Г. Теорія держави і права : навч. посіб. у визначеннях і таблицях. – Харків : Право, 2014. – 96 с.
18. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол. Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – Київ : Укр. Енцикл.
19. Поліщук М.С. Правознавство : навч. посіб. для студ. неюридич. спец. / М.С. Поліщук, М.І. Логвиненко. – Харків : Право, 2014. – 106 с.
20. Теорія держави і права : елементарний курс : навч. посіб. / Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвєєва. – 3-є вид. – Харків : Одиссей, 2012. – 432 с.